

RADYO VE TELEVİZYON PROGRAMCILIĞININ ÖNLİSANS EĞİTİMİNDEKİ DURUMU¹
RADIO AND TELEVISION PROGRAM STATUS IN PRE-SCHOOL EDUCATION**Öğr. Gör. Volkan YAVUZ**

Gazi Üniversitesi Polatlı Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, Ankara/Türkiye

ÖZ

Radyo ve Televizyon Programcılığı Programları ülkemizde 40 tane üniversitenin çeşitli meslek yüksekokullarında eğitim vermektedir. Radyo ve Televizyon Programcılığı Programları, radyo ve televizyon yayıncılığı yapan kuruluşların kurgu, habercilik, teknik cihaz operatörlüğü ve yapımcılık gibi departmanlarına ara elaman yetiştirmektedir. Medya sektörünün eleman ihtiyacının bir bölümü bu program mezunları tarafından karşılanmaktadır. İletişim fakültesi mezunlarına göre teknik konularda daha ayrıntılı eğitim almış olan bu program mezunlarının istihdam açısından da iletişim fakültesi mezunlarına göre bazı farklılıkları bulunmaktadır. Ülkemizde 40 tane farklı üniversitede bulunan Radyo ve Televizyon Programcılığı Programlarının içerikleri birbirlerinden farklılık göstermektedir. Üniversitenin, bu programlarda istihdam ettiği akademik personel durumu, bölgesel ihtiyaçlar ve programın bulunduğu meslek yüksekokulunun yapısı bu değişikliğe zemin hazırlamaktadır. Bu çalışmada ülkemizde eğitim öğretim faaliyetlerine devam eden Radyo ve Televizyon Programcılığı Programlarının içerikleri incelenmiş ve özellikle teknik anlamda önlisans eğitiminin durumları irdelenmiştir. Buldukları meslek yüksekokullarının yapıları dikkate alınarak çalışma yapılmış ve sektör beklentileri 'de dikkate alınarak programa dair bir önlisans eğitim önerisi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Radyo; Televizyon; Önlisans Programları**ABSTRACT**

Radio and Television Programming programs are taught in various vocational colleges of 40 universities in our country. Radio and Television Programming Programs train radio and television broadcasting organizations to search for departments such as editing, reporting, technical device operation and production. Some of the staff needs of the media sector are covered by this program's graduates. These program graduates, who have received more detailed training on technical issues according to their communication faculty graduates, also differ in terms of employment according to their communication faculty graduates. The contents of the Radio and Television Programming Programs in our country are different in 40 different universities. The academic staff status of the university, regional needs and the structure of the vocational school in which the program is located lay the groundwork for this change. In this study, the contents of Radio and Television Programming Programs which are continuing education and training activities in our country were examined and the situation of associate education in technical sense was examined. A study was carried out taking into consideration the facts of the vocational schools they were in and a preliminary training proposal on the program was presented considering the sectoral expectations.

Keywords: Radio; Television; Associate Degree Programs**1. GİRİŞ**

Medya sektöründe hizmet veren birçok işletme büyük istihdam alanları oluşturmaktadır. Medya sektörünün istihdam kaynaklarından birisi üniversite mezunlarıdır. Üniversitede medya ile ilgili bölüm okuyan mezunlar, medya sektörünün değişik departmanlarında çalışmaktadır. Eğitim hayatları boyunca ilgili alana dair pratik ve teorik bilgileri ile yetişen mezunlar büyük bir sektör olan medya kurumlarında kendilerine uygun iş bulabilmektedir. Üniversitelerin iletişim fakülteleri ve meslek yüksekokullarının ilgili programları bu istihdama katkı sağlamaktadır. Meslek yüksekokulları yapıları gereğince uygulamaya yönelik dersler barındırmakta ve ara elemanlar yetiştirmektedir. Medya alanında da ara elemanlara büyük ihtiyaç duyulmaktadır.

Radyo ve Televizyon alanı da kamera önü ve kamera arkası diye tabir edilen iki farklı çalışma ortamına sahiptir. Bu sektörde çalışmak isteyenler de eğitimlerini kamera önünde veya kamera arkasında çalışma

¹ Çalışma 1-4 Kasım 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 2. Uluslararası İletişim Bilimi ve Medya Çalışmaları Kongresinde bildiri olarak sunulan metnin genişletilmiş halidir.

üzerine yoğunlaştırmaktadırlar. İletişim fakültelerinin ders içerikleri yoğunlukla kamera önünde çalışmaya, meslek yüksekokullarındaki radyo ve televizyon programcılığı programlarının ders içeriklerinin de kamera arkasında çalışmaya yönelik olduğu bilinmektedir. Bu durum ilgili bölümde tablolarla incelenerek değerlendirilmiştir.

Gazi Üniversitesinde bulunan Radyo ve Televizyon Programcılığı programının tanımı şöyledir: "Radyo ve Televizyon; toplumu bilgilendiren, yönlendiren, genel kültüre katkıda bulunan en önemli iletişim araçlarıdır. Bu programın amacı; öğrencilerimize Radyo-TV yayın teknolojisini tanıtmak, çekim yapan, kayıt eden, gösteren cihazlar yanında, genel stüdyo ortamı ile tanıştırmaktır. Bunların yanında; program yapımı, çekimi, kurgu uygulamaları gibi temel bilgileri vermektir. Radyo-TV yayıncılığına yönelik kavramlarının anlatıldığı programın temelini; radyo TV yayıncılığına giriş, görüntü yönetmenliği, kurgu, radyo ve televizyon için metin yazma teknikleri, ışık, radyo-televizyon haberciliği, bilgisayar (alana yönelik), mesleki yabancı dil, güzel sanatlar gibi kuramsal ve uygulamalı dersler oluşturmaktadır. İki yıllık eğitimin sonunda her öğrenci bitirme projesi olarak televizyon, radyo programı, belgesel, kısa film ya da alana ilgili kurumsal bir çalışma yaparak proje hazırlamaktadır. Öğrencilerimiz staj döneminde radyo ve TV yayını yapan işletmelerde ya da alana yönelik yapım şirketleri ve ajanslarda işe başlamaktadırlar. Staj süresince yaptıkları uygulamalarla deneyim sahibi olarak iş hayatına daha güvenilir adım atmaktadırlar.

Radyo Televizyon Programcılığı programının amacı radyo ve televizyon kurumlarına nitelikli ara eleman yetiştirmektir. Mezunlarımız; yönetmen yardımcılığı, yapım asistanlığı, senaryo ve metin yazarlığı, muhabirlik, kameramanlık yapabilmekte ses ve ışık sorumlusu olarak kamu ile özel radyo ve televizyonlarda iş bulabilmektedirler". (Gazi Üniversitesi-Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, 2017)

Bu çalışmada Radyo ve Televizyon Programcılığı Programları tespit edilmiş ve ders içerikleri incelenerek öğrencilere vermiş oldukları eğitim hakkında bilgi alınmıştır. Bu derslerin teknik veya sosyal içerikli oldukları da incelenerek bir model önerisi yapılmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

15. yüzyıldan sonra yazılı basın insanların hayatına girmiş ve yüzyıllarca insanların medya ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Uzun yıllar boyunca etkili bir argüman olan yazılı basın, aynı zamanda önemli bir istihdam alanı olmuştur. Yazılı basın,

Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümleri ülkemizde birçok üniversitede farklı meslek yüksekokulları bünyesinde bulunmaktadır. Bu program, ayrıca kontenjan doluluğu bakımından incelendiğinde oldukça büyük ilgi görmektedir. Radyo ve Televizyon Programcılığı programlarında öğrenciler aynı zamanda hem teknik dersler almakta hem de habercilik, sunuculuk ve bunlarla ilgili yayıncılık derslerini alarak mezun olmaktadır.

Bu çalışmada Radyo ve Televizyon Programlarının içinden 5 tanesi seçilmiş ve müfredatları karşılaştırılmıştır. Seçim işleminde 2016 yılındaki tercihler göz önüne alınarak en yüksek puanla alım yapan 5 üniversite tercih edilmiştir. Tercih sıralamasında en yüksek puanla alan 2 adet vakıf üniversitesi ve 3 tane de devlet üniversitesi tercih edilmiştir. Bu programların ders içerikleri incelenmiş ve yayıncılık altyapısı ile ilgili olan ve teknik dersler kategorilere ayrılarak haftalık ders saatleri bazında tabloya yerleştirilmiştir.

Radyo ve Televizyon Programcılığının olduğu üniversitelerin tercihin 3 tane devlet üniversitesi, 2 tane de vakıf üniversitesi tercih edilmesinin sebebi, puanlar sıralandığında listenin en üstünde çoğunlukla vakıf üniversitelerinin bulunması, devlet üniversitelerinin daha alt sıralarda yer almasıdır. Vakıf üniversitelerinin en üst sıralarda yer almasının sebebi ise tam burslu kontenjanlarının çoğunlukla 1 tane olması ve o puanın da ortalamasının oldukça üstünde olmasıdır. Aynı zamanda içerik bakımından devlet üniversiteleri ve vakıf üniversitelerinin de bir karşılaştırması bu çalışmada yapılmıştır.

Radyo ve Televizyon Programcılığı programlarında teknik ve yayıncılık derslerinin yanında zorunlu YÖK dersleri (İngilizce, Matematik, Türk Dili, Tarih), ve diğer seçmeli dersler bulunmaktadır. Bu çalışmada müfredat programından yayıncılık altyapısı dersleri ve teknik dersler listeye dahil edilmiş ve bunlar karşılaştırılmıştır. Dersler kategorilere ayrılacağı için sadece zorunlu dersler dahil edilmiştir.

Öncelikle programın teknik veya sosyal altyapıları incelenmiş ve sektör beklentileri ile karşılaştırılmıştır. Sektör beklentileri kuruluşa göre her iki alanda da bulunmaktadır. Radyo ve Televizyon yayıncılığı ile ilgili işletmeler hem teknik alanda çalışacak insan gücüne ihtiyaç duymakta hem de kamera ve mikrofon önünde çalışacak insanlara ihtiyaç duymaktadır.

Çalışmanın sonunda radyo ve televizyon sektöründe, bu okullardan mezun olan öğrencilerin hangi donanımlara ne kadar sahip oldukları belirlenmiş ve mevcut durumda istihdam alanları için öneriler sunulmuştur.

3. BULGULAR

Radyo ve Televizyon Programcılığı programları ülkemizde 40 farklı üniversitede 113 farklı programda öğrenci kabul etmektedir (YÖK Atlas, 2017). Bu programlardan ilk 5 tanesi, vakıf üniversitelerinden; Plato MYO İngilizce Tam Burslu, İstanbul Şişli MYO İkinci Öğretim Tam Burslu, Devlet Üniversitelerinden; Çukurova Üniversitesi Adana MYO, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Van MYO ve Gazi Üniversitesi Polatlı Sosyal Bilimler MYO bünyesinde yer almaktadır (YÖK Atlas, 2017).

Yayıncılık altyapısı ile ilgili dersler; Temel İletişim, Haber Toplama ve Yazma, Meslek Etiği, Radyo Programcılığı, Televizyon Programcılığı, Hızlı Okuma ve Güzel Konuşma, Radyo-Televizyon Haberciliği, Senaryo, Kamuoyu Araştırmaları, Türk Sinema Tarihi, Gazete Yazı Türleri, Araştırma Yöntem ve Teknikleri, İnternet Gazeteciliği, Röportaj Teknikleri, Belgesel Film, Medya ve Toplum, Yeni Medya, Sinema ve TV'de Yönetmenlik olarak tespit edilmiştir.

Teknik içerikli dersler ise; Temel Kamera, Temel Fotoğraf, Mesleki Bilgisayar, Ses Kaydı, Işık Tekniği, Kurgu Teknikleri, Görüntü Düzenlemesi, Grafik ve Animasyon, Bilgisayarda Resim İşleme, Film ve Videoda Uygulama Teknikleri, Televizyon Stüdyosu Prodüksiyonu, Görsel Üretim Temelleri, Dijital Video Kurgu, İleri Kurgu ve Post Prodüksiyon, Belgesel Atölye, Çekim Teknikleri, Aydınlatma Estetiği olarak tespit edilmiştir.

Plato MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı ders içerikleri incelendiğinde; zorunlu derslerin içerisinde yayıncılık altyapısı ile ilgili derslerin oranı %61, teknik içerikli derslerin oranı %39 olarak tespit edilmiştir.

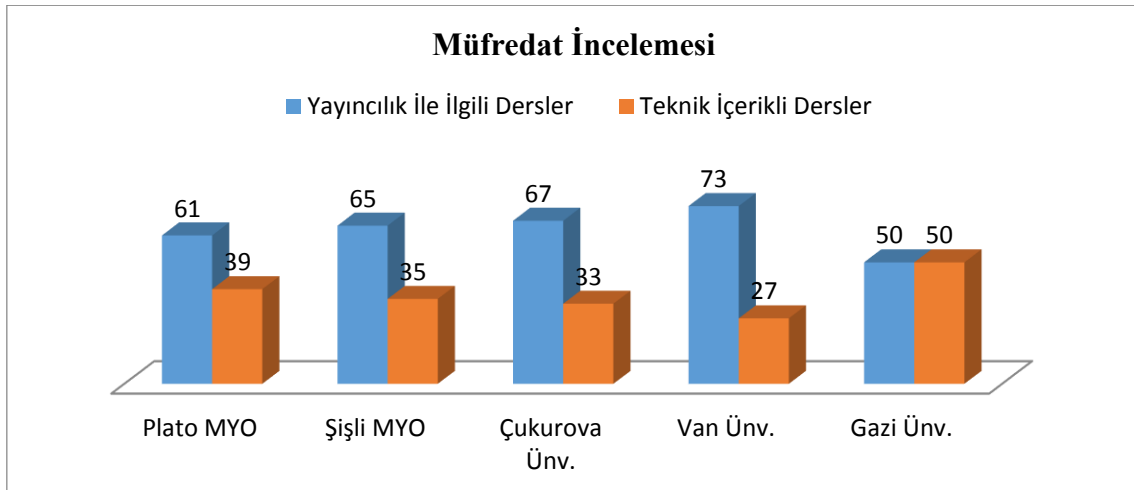
Şişli MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı ders içerikleri incelendiğinde; zorunlu derslerin içerisinde yayıncılık altyapısı ile ilgili derslerin oranı %65, teknik içerikli derslerin oranı %35 olarak tespit edilmiştir.

Çukurova Üniversitesi Adana MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı ders içerikleri incelendiğinde; zorunlu derslerin içerisinde yayıncılık altyapısı ile ilgili derslerin oranı %67, teknik içerikli derslerin oranı %33 olarak tespit edilmiştir.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Van MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı ders içerikleri incelendiğinde; zorunlu derslerin içerisinde yayıncılık altyapısı ile ilgili derslerin oranı %73, teknik içerikli derslerin oranı %27 olarak tespit edilmiştir.

Gazi Üniversitesi Polatlı Sosyal Bilimler MYO, Radyo ve Televizyon Programcılığı ders içerikleri incelendiğinde; zorunlu derslerin içerisinde yayıncılık altyapısı ile ilgili derslerin oranı %50, teknik içerikli derslerin oranı %50 olarak tespit edilmiştir.

Dersler incelendiğinde özellikle devlet üniversitelerinde bulunan programların müfredatlarının birbiri ile daha çok örtüştüğü, aynı derslerin sayısının oldukça fazla olduğu, vakıf üniversitelerinin Radyo ve Televizyon Programcılığı programlarının müfredatlarının ise devlet üniversitelerine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Vakıf üniversitelerinde daha çok seçmeli dersin bulunduğu tespit edilmiştir.

Grafik 1. Radyo ve Televizyon Programcılığı Müfredat İncelemesi

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Üniversitelerin müfredatları incelendiğinde genel olarak yayıncılık ile ilgili derslerin yoğun olarak bulunduğu göze çarpmaktadır. Gazi Üniversitesi Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda bulunan Radyo ve Televizyon Programcılığı programında yayıncılık ile ilgili dersler ile teknik içerikli derslerin eşit olduğu göze çarpmaktadır.

Bu programdan mezun olan öğrencilerin hem yayıncılık ile ilgili departmanlarda hem de teknik departmanlarda çalıştığı bilinmektedir. Bu yüzden teknik derslerin oranının yayıncılık ile ilgili derslere yakın olması, öğrencilerin istihdam olanakları için önem arz etmektedir.

İletişim fakültelerinde bulunan Radyo, Televizyon, Sinema bölümlerinin de daha çok yayıncılık ile ilgili departmanlara istihdam sağladığı bilinmektedir. Kuruluş amacı ara elaman yetiştirmek olan meslek yüksekokulları bu alana da ara elaman sağlayan önemli eğitim kurumlarıdır. İletişim fakülteleri mezunları ve diğer alanlardan yayıncılık alanında istihdam olanakları daha çok kullanılmaktadır. Dolayısıyla teknik alanda daha çok istihdam olanağı bulunmaktadır. Meslek yüksekokulları bünyesinde bulunan bu programların teknik alanda da yoğun eğitim vermesi istihdam olanakları açısından oldukça önemlidir.

Seçmeli derslerin çokluğu, programın eğitiminde hareket kabiliyetinin artması anlamına gelmektedir. Özellikle vakıf üniversitelerinde seçmeli derslerin yoğunluğu öğrencinin mezun olduğunda çalışmak istediği departmana uygun dersleri alması anlamına gelmektedir. Devlet bürokrasisinin ağırlığı devlet üniversitelerinin müfredat programlarında da yoğun olarak hissedilmektedir. Devlet üniversitelerinde bu programlar kurulurken önerilen müfredat genellikle uzun yıllar kullanılmaktadır. Müfredatlarda değişiklik yapmak devlet üniversitelerinde, bölüm kurulu, meslek yüksekokulu kurulu, üniversite senatosu gibi kurullardan geçmesi gerektiği ve bu işlemler uzun sürdüğü için müfredatların değiştirilmesi çok sık mümkün olamamaktadır.

Devlet üniversitelerinin kullanmış oldukları öğrenci bilgi sistemleri de geliştirilmeye açık olmaması durumunda seçmeli derslerin artırılması, yeni derslerin eklenmesi, mevcut derslerin güncellenmesi büyük sıkıntılar doğurmaktadır.

Kadrolaşma için de vakıf üniversiteleri, devlet üniversitelerine göre daha serbest hareket edebilmekte, yeniliklere daha kolay adapte olabilmektedir. Devlet üniversitelerinde bir program açılırken istihdam edilen öğretim elemanı uzun yıllar aynı departmanda çalışmakta, öğretim elemanının yeterliliği test edilememektedir. Bu durum uzun yıllar kendini yenileyemeyen öğretim elemanları ile eğitim öğretim yapılması sonucunda yeniliklere ve gelişmelere programın ayak uyduramaması sonucunu doğurmaktadır.

Sonuç olarak oldukça önemli bir istihdam alanı olan ve geleceği parlak alanlar arasında gösterilen Radyo ve Televizyon Programcılığı alanında eğitim veren meslek yüksekokullarının müfredatlarını yeniliklere göre güncellemesi, teknik ve yayıncılık ile ilgili derslerin yakın oranlarda bulunması, devlet üniversitelerinde bulunan programların sektör ile sürekli işbirliği yaparak kendini güncelleyebilmesinin sağlanması gerekmektedir. Devlet üniversitelerinin özellikle meslek yüksekokullarının kendini güncelleyebilmesi için bürokratik engelleri ortadan kaldırması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

1.Gazi Üniversitesi-Polatlı Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu. (2017, 10 23). 10 23, 2017 tarihinde Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü: <http://polatli-myo.gazi.edu.tr/posts/view/title/gorsel-isitsel-teknikler-ve-medya-yapimciligi-bolumu-108067?siteUri=polatli-myo> adresinden alındı

2.YÖK Atlas. (2017, 11 23). 10 23, 2017 tarihinde [yokatlas.yok.gov.tr: https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30059](https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30059) adresinden alındı

3.YÖK Atlas. (2017, 10 28). 10 28, 2017 tarihinde Radyo Ve Televizyon Programcılığı (YGS-4) Programlarının Ortalama Netleri: <https://yokatlas.yok.gov.tr/netler-onlisans-tablo.php?b=30059> adresinden alındı